

Crna Gora

Uprava za zaštitu kulturnih dobara

Sektor za uspostavljanje zaštite kulturnih dobara

Adresa: Njegoševa bb,
81250 Cetinje, Crna Gora
tel: +382 41 232 153
e-mail: uzkd@t-com.me

Broj: UP/I-02-041/25-322/5

Datum: 20. 02. 2016

Uprava za zaštitu kulturnih dobara, na osnovu članova 18 i 26, a u vezi sa članom 30 Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Sl. list Crne Gore" br. 49/10, 40/11, 44/17, 18/19, 84/24, 092/25) i u vezi sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i postupku za utvrđivanje kulturne vrijednosti dobra ("Sl. list Crne Gore" br. 41/11), te čl. 18 i čl. 46 stav 2 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“ br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), donosi

RJEŠENJE

I

Utvrdjuje se status nepokretno kulturno dobro od nacionalnog značaja, Spomen – ploči na mjestu prvih borbi jula 1941. godine.

II

Vrsta nepokretnog kulturnog dobra:

Kulturno – istorijski objekat

Memorijalni objekat

III

Opis granica nepokretnog kulturnog dobra:

Kulturno dobro se nalazi na KP 1027, KO Potoci I, a granica kulturnog dobra čini spomen obilježje, koje nije evidentirano kao objekat u katastru, pa se kao granica kulturnog dobra definisao prostor koji obuhvata spomen obilježje i neposrednu okolinu, sve definisano državnim koordinatama.

- GPS koordinate: 43.348050° 19.321575°
- Državne koordinate: 1. 6607552.95 4801253.83

IV

Opis granica zaštićene okoline nepokretnog kulturnog dobra:

Granica zaštićene okoline kulturnog dobra je KP 1027, KO Potoci I.

V

Podaci o vlasniku i držaocu kulturnog dobra:

U odnosu na katastarske podatke preuzete sa www.ekatastar.me, katastarska parcela broj 1027 je upisana u List nepokretnosti br. 67, KO Potoci I, podaci o vlasniku ili nosiocu prava: svojina 1/1 - CRNA GORA, raspolaganje 1/1 - VLADA CRNE GORE, upravljanje 1/1 - JU OSNOVNA ŠKOLA BOŠKO BUHA.

VI

Opis kulturnog dobra:

Spomen - piramida je podignuta u blizini Pljevalja, u mjestu Komini u znak sjećanja na borbe vođene tokom jula 1941. godine. Locirana je na raskrsnici lokalnih saobraćajnica. Spomen - obilježje se sastoji od piramide (dim. 145 x 79 cm) i teraco betona, sa trostepenastim postoljem i spomen - ploče izrađene u bijelom mermeru (dim. 70 x 60 cm).

U gornjem, središnjem dijelu spomen ploče je petokraka, a ispod je ćirilčni natpis:

OVDJE JE GRUPA OD 15 GER-
ILACA U TRINAJESTOJULSKOM
USTANKU 1941 GODINE RAZB-
ILA OKUPATORSKU KARA-
BINJERSKU GRUPU OD 20
VOJNIKA

VII

Stanje kulturnog dobra:

- Spomen - ploča i postament su stabilni ali sa evidentiranim oštećenjima - u relativno lošem stanju;
- Kulturno istorijske vrijednosti kulturnog dobra su u dobrom stanju.
-

VIII

Mjere zaštite kulturnog dobra:

- Na kulturnom dobru nije moguće planirati i sprovoditi radove bez odgovarajućih uslova i saglasnosti Uprave za zaštitu kulturnih dobara, a shodno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara;
- Unutar granica zaštićene okoline kulturnog dobra nije moguće planirati izgradnju novih objekata bez odgovarajućih uslova i saglasnosti Uprave za zaštitu kulturnih dobara, a shodno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara;
- Integralna zaštita u planskoj dokumentaciji;
- Izrada konzervatorskog projekta.

IX

Kriterijumi na osnovu kojih su utvrđene kulturne vrijednosti:

Spomen-ploča na mjestu prvih borbi jula 1941. godine posjeduje autentičnost, integritet i visok stepen očuvanosti te memorijalni, istorijski, ambijentalni, tehnički i drugi društveni značaj i osobenosti.

Kulturno dobro ima očuvana sva prepoznata svojstva, osobenosti i značaje zbog kojih je prvobitno zaštićeno.

X

Organ uprave nadležan za poslove katastra dužan je da, na osnovu ovog rješenja, izvrši upis zabilježbe statusa nepokretno kulturno dobro u katastar nepokretnosti, u skladu sa zakonom.

XI

Izvod iz ovog rješenja objaviće se u Službenom listu Crne Gore.

Obrazloženje

Država shodno članu 78 Ustava Crne Gore, štiti prirodnu i kulturnu baštinu. Nadalje, članom 3 Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Sl. list Crne Gore" br. 49/10, 40/11, 44/17, 18/19, 84/24, 092/25) je propisano da se kulturna dobra, kao valorizovani dio kulturne baštine od opšteg interesa, štite u skladu sa ovim zakonom i međunarodnim propisima, bez obzira na vrijeme, mjesto i način stvaranja, porijeklo, u čijem su vlasništvu i na njihov svjetovni ili vjerski karakter. Zaštita kulturnih dobara je od javnog interesa. Zaštitu, kao i kulturno dobro, imaju i zaštićena okolina nepokretnog kulturnog dobra, predmet koji sa nepokretnim kulturnim dobrom čini istorijsku, umjetničku, vizuelnu ili funkcionalnu cjelinu, objekat u kojem se trajno čuvaju ili izlažu pokretna kulturna dobra, dokumentacija o kulturnom dobru, dobro pod prethodnom zaštitom, obavezni primjerak publikacije i javna arhivska građa.

Odredbom člana 124 stav 2 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“ br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) propisano je da se rješenje može izvršiti u toku roka za žalbu, i nakon što je žalba izjavljena, ako je to zakonom propisano, ako se radi o zaštiti javnog interesa ili preduzimanju hitnih mjera, odnosno ako bi usljed odlaganja izvršenja bila nanijeta protivnoj stranci ili licu koje ima pravni interes i šteta koja se ne bi mogla popraviti (hitno izvršenje).

Zaštita kulturnog dobra se uspostavlja utvrđivanjem prethodne zaštite i utvrđivanjem statusa kulturno dobro, a istu uspostavlja Uprava, po službenoj dužnosti, shodno članu 18 stav 1 i stav 2 Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Sl. list Crne Gore" br. 49/10, 40/11, 44/17, 18/19, 84/24). Spomenici kulture čiji je status utvrđen po ranijim propisima, a čije kulturne vrijednosti nijesu revalorizovane do dana stupanja na snagu ovog zakona, imaju status kulturno dobro u skladu sa ovim zakonom, u skladu sa članom 142a.

Takođe, članom 23 Zakona o zaštiti kulturnih dobara je propisano da kulturnu vrijednost nepokretnog, pokretnog i nematerijalnog dobra utvrđuje stručno tijelo, od najmanje tri člana, koje obrazuje Uprava. Kulturna vrijednost nepokretnog, pokretnog i nematerijalnog dobra utvrđuje se na osnovu istraživačkih nalaza i drugih relevantnih dokaza o svojstvima, značaju i osobenostima dobra i njihovom valorizacijom. U postupku utvrđivanja kulturne vrijednosti dobra stručno tijelo iz stava 1 ovog člana sačinjava elaborat koji sadrži detaljan opis sprovedenih radnji i obrazložen stručni stav o valorizaciji svojstava, osobenosti, značaju i kategoriji dobra, kao i opis, katastarske oznake i grafički prikaz granica nepokretnog dobra i granica njegove zaštićene okoline, režim i mjere zaštite.

Kriterijumi za utvrđivanje kulturne vrijednosti dobra su: autentičnost i integritet; stepen očuvanosti; jedinstvenost i rijetkost u okviru svoje vrste; istorijski, umjetnički, naučni, arheološki, arhitektonski, antropološki, tehnički ili drugi društveni značaj (član 24 stav 1). Članom 25 istog Zakona je propisano da se status kulturno dobro utvrđuje na osnovu elaborata iz člana 23 stav 3 ovog zakona, dok je članom 26 stav 1 utvrđeno da Rješenje o utvrđivanju statusa kulturno dobro, zavisno od vrste kulturnog dobra, sadrži: osnovne podatke o kulturnom dobru (naziv, vrsta, godina nastanka, mjesto gdje se nalazi i identifikacione oznake); kratak opis kulturnog dobra; opis granice nepokretnog kulturnog dobra i granice njegove zaštićene okoline; podatke o vlasniku i držaocu kulturnog dobra i zaštićene okoline nepokretnog kulturnog dobra, a za nematerijalno dobro osnovne podatke o nosiocu, odnosno čuvaru tradicije; kategoriju kulturnog dobra; podatke o objektu u kojem se trajno čuva ili izlaže pokretno kulturno dobro.

Uprava za zaštitu kulturnih dobara je Rješenjem br. UP/I-02-041/25-322/1 od 16.07.2025. godine, formirala stručno tijelo za sprovođenje postupka revalorizacije kulturne vrijednosti i izradu elaborata o revalorizaciji kulturne vrijednosti kulturnog dobra Spomen – ploča na mjestu prvih borbi jula 1941. godine. Stručno tijelo je sačinilo Elaborat o revalorizaciji kulturne vrijednosti kulturnog dobra br. UP/I-02-041/25-322/2 od 27.11.2025. godine, u kojem se, između ostalog, navodi istorijski značaj, opis kulturnog dobra, stručni stav o kulturno istorijskim vrijednostima, ocjena stanja kulturnog dobra i zaštićene okoline, mjere zaštite:

Spomen - piramida je podignuta u blizini Pljevalja, u mjestu Komini u znak sjećanja na borbe vođene tokom jula 1941. godine. Locirana je na raskrsnici lokalnih saobraćajnica. Spomen - obilježje se sastoji od piramide (dim. 145 x 79 cm) i teraco betona, sa trostepenastim postoljem i spomen - ploče izrađene u bijelom mermeru (dim. 70 x 60 cm).

U gornjem, središnjem dijelu spomen ploče je petokraka, a ispod je ćirilčni natpis:
OVDJE JE GRUPA OD 15 GER-
ILACA U TRINAJESTOJULSKOM
USTANKU 1941 GODINE RAZB-
ILA OKUPATORSKU KARA-
BINJERSKU GRUPU OD 20
VOJNIKA

Spomen - ploča i postament su stabilni ali sa evidentiranim oštećenjima - u relativno lošem stanju. Kulturno istorijske vrijednosti kulturnog dobra su u dobrom stanju. Na kulturnom dobru nije moguće planirati i sprovoditi radove bez odgovarajućih uslova i saglasnosti Uprave za zaštitu kulturnih dobara, a shodno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara. Unutar granica zaštićene okoline kulturnog dobra nije moguće planirati izgradnju novih objekata bez odgovarajućih uslova i saglasnosti Uprave za zaštitu kulturnih dobara, a shodno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara. Integralna zaštita u planskoj dokumentaciji. Izrada konzervatorskog projekta. Spomen-ploča na mjestu prvih borbi jula 1941. godine posjeduje autentičnost, integritet i visok stepen očuvanosti te memorijalni, istorijski, ambijentalni, tehnički i drugi društveni značaj i osobenosti. Kulturno dobro ima očuvana sva prepoznata svojstva, osobenosti i značaje zbog kojih je prvobitno zaštićeno.

Uvažavajući izrečen stručni stav o očuvanim svojstvima, osobenostima i značaju kulturnog dobra Spomen-ploča na mjestu prvih borbi jula 1941. godine, shodno članu 35 Zakona o zaštiti kulturnih dobara, kategorizuje se kao kulturno dobro od **nacionalnog značaja**.

Uprava za zaštitu kulturnih dobara je shodno članu 111 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“ br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), obavijestila vlasnike predmetnog kulturnog dobra o postupku revalorizacije kulturne vrijednosti i istim dostavila Elaborat o revalorizaciji kulturne vrijednosti kulturnog dobra br. UP/I-02-041/25-322/2 od 27.11.2025. godine. Takođe, ovaj organ je omogućio vlasnicima kulturnog dobra da se u određenom roku, shodno članu 112 Zakona o upravnom postupku izjasni o predmetnom Elaboratu, akt broj UP/I-02-041/25-322/3, i akt broj UP/I-02-041/25-322/4, od 27.11.2025. godine. Imajući u vidu da se u utvrđenom roku vlasnici nijesu izjasnili, ovaj organ donosi rješenje bez izjašnjenja istog, a na osnovu predmetnog Elaborata.

Imajući u vidu navedene zakonske odredbe kao i Elaborat o revalorizaciji kulturne vrijednosti predmetnog dobra, Uprava za zaštitu kulturnih dobara je odlučila o statusu, vrsti, kategoriji, kulturnim vrijednostima, granicama, zaštićenoj okolini i mjerama zaštite ovog kulturnog dobra.

Uprava za zaštitu kulturnih dobara je u skladu sa članom 27 Zakona o zaštiti kulturnih dobara, dužna da rješenje o utvrđivanju prethodne zaštite i rješenje o utvrđivanju statusa kulturno dobro dostavi: vlasniku, odnosno držaocu kulturnog dobra, osim u slučaju iz člana 21 stav 2 i člana 26 stav 2 ovog zakona; Ministarstvu; javnoj ustanovi za obavljanje konzervatorske djelatnosti; opštini, Glavnom gradu ili Prijestonici na čijoj se teritoriji nalazi dobro, odnosno kulturno dobro. Uprava je dužna da rješenja iz stava 1 ovog člana za nepokretno dobro, odnosno kulturno dobro dostavi organu uprave nadležnom za poslove katastra.

Takođe, članom 28 istog Zakona je precizirano da se Izvod iz rješenja o utvrđivanju prethodne zaštite i rješenja o utvrđivanju statusa kulturno dobro objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“, dok je organ uprave nadležan za poslove katastra dužan da, na osnovu rješenja iz člana 27 stav 2 ovog zakona, izvrši upis zabilježbe statusa prethodne zaštite i statusa nepokretno kulturno dobro u katastar nepokretnosti, u skladu sa zakonom (član 29).

Na temelju izloženog, odlučeno je kao u dispozitivu.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja ima se pravo žalbe Ministarstvu kulture i medija, u roku od 15 dana od dana prijema istog, a podnosi se preko ove Uprave.

Dostaviti:

- Osnovna škola Boško Buha;
- Uprava za državnu imovinu Crne Gore;
- Opština Pljevlja;
- Ministarstvo kulture i medija;
- JU Centar za konzervaciju i arheologiju;
- Uprava za nekretnine Područna jedinica Pljevlja;
- U spise.